

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare DUMINECA

<p>Prețul Abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an . . 10 coroane " " " pe 1/2 an . 5 " " " România și străinătate pe an 14 franci " " " " pe 1/2 an 7 "</p>	<p>Prețul inserțiunilor: Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 cor.</p>	<p>Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ” iară banii de prenumerațiune și inserțiuni la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografeii diecesane în Caransebeș</p>
---	--	--

Cum se se propună religiunea în școlăle poporale?

(Fine)

Creștinul adevărat iubesc pe Dumnezeu, crede și sperează în el, dar tot odată arată această iubire, credință și speranță prin viața sa cucernică și prin acte corăspunzătoare venerațiunii lui Dzeu. Actele acestei venerațiuni sunt rugăciunile, cântările și ceremoniile cele sante, cari toate la oialta formează cultul dumnezeesc. Acest cult este privat și public. De cultul public se țin laudele și sânta liturgie, ce se plinesc în sânta biserică și la cari au să participe toți credincioșii.

Participarea la actele cultului public, *mergereala biserică*, contribuie foarte mult la dezvoltarea și întărirea sentimentului religios-moral al elevilor, dar numai atunci, când aceștia *iau parte activă* la serviciile dumnezeesci și nu stau în biserică ca nisce trunchi, numai de mărturie.

Dară ca să fie elevii — și preste tot luând credincioșii nostri — în stare a participa activ la serviciile divine, trebuie pregătiți și crescuți anume spre acest scop.

Pregătirea, de care vorbim, se poate face numai în școală *).

După ce adecă elevii sciu să se roage și să cânte, învățatoriul le spune, că cel mai potrivit loc, în care omul poate arăta iubirea, mulțămăta și dorințele sale Tatălui ceresc, este biserică, casa lui Dumnezeu. Aici prin rugăciuni, cântări și alte ceremonii religioase omul se pune în atingere cu Dumnezeu, care dă celor ce cer etc.

*) Observăm cu astă cale, că copiii mici să nu se admită la biserică, întâiu pentru că nu sunt capabili să participe activ la serviciile dumnezeesci, apoi conturbă pe alții și în fine se prea familiariază cu biserică.

Propunând învățatoriul acesteia în elevi se nasce dorința de a merge la biserică, a se ruga și cântă intrânsa, cu alte cuvinte a participa activ la serviciul dumnezeesc.

Elevii astfel pregătiți pot cerceta biserică.

În biserică îi introducem în o sârbătoare mare d. e. la „Întrarea în biserică” sau la „Nascerea Domnului”.

În această zi băeții îmbrăcați sârbătoresce se adună în școală. Părinții lor pot să-i însoțască. După h rugăciune potrivită, preotul le ține o cuvântare despre menirea biserică, despre scopurile, ce le ajung oamenii prin cercetarea biserică, despre, relele ce se nasc din neumblarea la biserică etc. La toate acesteia iau parte și acei școlari, cari deja cercetează biserică.

Se pornesc apoi la biserică. Școlarii merg în rînd, doi cu doi, mai întâiu fetele apoi băeții. În fruntea lor unul duce steagul școlă, o cruce sau un prapore, iar în urma lor vin învățatoriul cu părinții. Drumul dela școală până la biserică se face la sunetul clopotelor și cu solemnitate.

În biserică fiecare elev se așază la locul seu, ce-l păstrează până la finea anului. Pentru de a încunjura eventuale neordine la designarea locului este bine, ca învățatoriul să facă cu o zi mai înainte, când nu e serviciu divin, o conducere de probă la biserică, cu care ocaziune să li-se designeze elevilor locul și să li-se spună, cum să steie, și ce să facă în biserică.

Un învățatoriul harnic nu pune censori preste elevii sei, ci singur îi supraveghiază.

Din momentul, în care elevii au fost introduși în biserică, începe *educațiunea* lor pentru cercetarea biserică.

Educațiunea aceasta se face atât în școală, cât și în biserică.

În școală se cresc copiii pentru cercetarea biserică în oarele de religiune și în oarele de cântare bisericăscă.

În biserică se cresc elevii pentru cercetarea ei prin *predici* și prin săvârșirea serviciilor divine cu *acuratețe, demnitate și solemnitate*.

Unul dintre însemnatele mijloace pentru de a susține religiozitatea și moralitatea în popor sunt predicile. Predicile însă sunt ascultate cu plăcere și folos, dacă obiectul lor este variat. În interesul variațiunii, dar totodată și cu scopul de a câștiga pe credincioși pentru cercetarea bisericii, preotul e îndatorat a ține și astfel de predici, al căror obiect să fie: explicarea cultului divin*), foloasele umblării la biserică etc.

Săvârșirea serviciilor divine cu acuratețe, demnitate și solemnitate încă atrage pe om la biserică și-l face să iee parte activă la serviciile divine. Deci cântările, rugăciunile și cetirile liturgice să nu fie numai o mormăitură, ci interpretarea lor să fie respectată și cu înțeles. Preotul slujitoriu și cântăreții să fie pătrunși de chemarea și oficiul lor, să fie conștii de lucrul, ce-l plinesc. Fie care act liturgic să se presinte cât se poate de solemn.

Aci observăm, că preste tot fiind liturgia miezul cultului divin, toți copiii se cerceteze această slujbă. Copiii din anii 2—3 se mergă și la vecernie, iar cei din anul 4—5—6 și la utrenie. Întrare în biserică se face, când trage a doaua oară. Demiterea din biserică să se facă la finea serviciului; dar dacă se țin predici, ce nu sunt pentru copii mai mici, părăstase, atunci înainte de a se începe acce-ta elevii să se demită acasă. Elevii din anul al 4, respective al 6 stau la predici, pe cari le înțeleg. Când e ger mare sau sunt morburii epidemice ș. a. copiii se dispensează de la biserică.

Învățătorul să nu se mulțamească numai cu aceea, că elevii îi cercetează regulat biserica și iau activ parte la serviciile divine, ci să-i dădăie, ca ei să se folosească și de mijloacele, ce li le ofere biserica pentru sănțirea lor.

*

Un alt mijloc pentru cultivarea și susținerea religiozității și moralității este *lectura bună*.

Începutul acestei lecturi se face în anii din urmă de școală, când școlarii sunt bine deprinși să citească și sunt destul de desvoltați, ca fără multă bătaie de cap să pătrundă ce citesc.

Materialul de cetit se ia din sânta scriptură, dar și din alte cărți bune.

Din sânta scriptură să se aleagă părți, ce sunt accesibile și esemplare pentru elevi. Nu cetim întreaga biblie și nici nu o luăm de a rândul, ci numai părți ușoare de înțeles, frumoase după formă și cari stau în legătură istorică sau materială cu lecțiunile din religiune și cu anul bisericesc. Incunjurăm deci părți curat dogmatice, întemeieri filosofice, psalmi scriși în contra păgânilor, referinți sexuale etc.

*) Vezi predici de felul acesta în *Colecțiunea de predici* editată de *Dr. T. Târnochi* și *Dr. E. Vuitchi*, Cernauți 1896.

Material de cetit, potrivit la lecțiunile din religiune, se află în testamentul vechiu în cărțile profetice și didactice, dar mai ales în psalmii, ce fac o parte însemnată din serviciile divine ale bisericii noastre; apoi în toate cărțile testamentului nou afară de apocalipsă. Material potrivit cu privire la anul bisericesc sunt pericopele din evanghelie și apostol.

Bucățile de cetit, încât au cuprins istoric, se citesc și propun ca istorioarele biblice, iar întru cât sunt de cuprins instructiv etc., ca rugăciunile. În legătură cu explicările pericopelor elevii să se facă cunoscuți cu originea și însemnătatea sărbătorilor și cu anul bisericesc.

Din cele cetite se memorisază părțile deosebit de frumoase. Nici când se nu lipsască aplicările de lipsă.

Cetiri din sânta scriptură se fac numai în școală.

Cetirilor biblice să le premeargă o *introducere în sânta scriptură*. Elevii să știe ce este sânta scriptură, când s'a scris, cine sunt autorii ei, cum a ajuns până la noi etc. Tot așa e de lipsă, ca elevii să fie orientați în ea sciind să caute bucățile de cetit spunându-li-se cartea, capul și versul.

Materialul pentru *cetirile nebiblice* se alege de învățătoriu. La alegerea acestui material să se aibă în vedere luminarea, zidirea și nobilitarea elevilor. Cetirile nebiblice se fac mai mult afară de școală și învățătoriu conșciințios va griji ca școlarii săi și după ce ies din școală, să aibă cu ce să omoară timpul lung al zilelor de sărbători și al serilor lungi de iarnă și așa prin cetiri bune și folositoare să se rețină dela multele petreceri și conveniri demoralisătoare.

Iată câte-va bucăți de cetire din sânta scriptură la istorioarele biblice înșirate mai sus sub 1—54. La istorioara 1 să se citească Psalm 104; la 2: Ps. 8.— 4: Iac. 1, 13—15.— 5: Ps. 1.— 20: Mat. 5, 17—48.— 26: Iov 2, 4. Luc. 1, 68—78.— 27: Ps. 110. Is. 9, 2—7.— Tit 2, 11—14 și 3, 4—7.— 29: Is. 60, 1—6.— 30: Ioan 5, 19—24 — 31: Marc 11, 27—33.— 45: I. Cor. 11, 23—34.— 46: Ps. 41.— 48: Ps. 22.— 49: Is. 53. Evr. 10, 14. Rom 6, 28.— 50: Ps 16.— 51: I. Cor. 15.— 52: Ps. 110, Ef. 1, 15—23 etc.

A doaua parte din scopul, ce-l are religiunea în școalele populare, este ca elevii să devină cu timpul *creștini luminați*, adică: elevii la eșirea lor din școala poporală să fie în curat cu învățăturile dogmatice și morale ale bisericii noastre și, ca membri ai acesteia, să cunoască pe deplin drepturile și datorințele, ce le au față de biserică.

Nime nu poate zice, că această *luminare* nu ar fi neapărat de lipsă.

Învățăturile dogmatice și morale ale bisericii noastre se află în *catechism*, iar drepturile și datorințele credincioșilor noștri, pentru noi, în *statutul organic*.

Vorbim mai întâiu de catechism.

Ce este catechismul?

Catechismul este o espunere sistematică a învățăturilor religioase-morale principale a bisericii noastre.

Dar, fiindcă nu ori ce catechism este acomodat pentru elevii școalelor populare, statorim aci câte-va principii, ce au să fie observate la un catechism pentru aceste școale.

1. Catechismul pentru școalele populare espune în mod sistematic numai acele învățături religioase-morale, ce le am dobândit din istorioarele propuse elevilor, — cu alte cuvinte acest catechism trebuie să aibe de basă istorioarele biblice și bisericesci, ce se propun în școala poporală.

2. Înșirarea învățăturilor religioase-morale în sistem se face în catechismele școalelor populare în formă de întrebări și răspunsuri. Un alt metod de a înșira aceste învățături este nepractic din cauza circumscrierilor, ce ar trebui să le aibă și cari ar îngreuna propunerea.

3. Răspunsurile din catechism, să fie cât se poate de scurte, simple și precise. Este o ușurare pentru elevi, dacă învățăturilor scoase din istorioarele li s'a dat forma unui răspuns din catechism. Am accentuat acest fapt la timpul seu. Acele învățături însă, cărora nu li s'a dat forma răspunsurilor din catechism, au să fie așa formulate, în cât elevul cu ușurință să-și aducă aminte de învățătura pusă în citate, versuri, proverbe etc. Întemeieri dogmatice nu se fac în un catechism pentru școalele populare, și din astă cauză să nu se aducă multe citări din sânta scriptură și din sânta tradițiune. E de ajuns, dacă ne provocăm numai la acestea.

4. Fiind învățăturile bisericii noastre de două feluri: *dogmatice* (religioase sau de credință) și *morale*, urmează, că și catechismul să se dividă în o parte, care să tracteze despre *credința* și în alta despre *fapte*. Dar împărțirea în felul acesta a catechismului nu este usitată în biserica noastră. Catechismele noastre observă o împărțire tradițională, făcută după virtuțile teologice: *credința, iubirea și speranța*. La credință, partea primă, să înșiră învățăturile religioase, la iubire și speranță, partea a doua și a treia, învățăturile morale sau despre fapte.

5. În catechismele școalelor populare, ca în toate catechismele, învățăturile de credință premarg învățăturilor de morală; și așa partea primă e *credința*, după care urmează *iubirea* și în fine *speranța*. Procedura aceasta o pretinde însași firea religiei noastre: mai întâiu avem să scim *ce să credem*, apoi *ce să facem* și în urmă *ce să așteptăm*. Este neindreptătită observarea, că trebuie să începem catechismul cu iubirea sau cu speranța și să lăsăm credința la urmă după principiul pedagogic „dela ușor la greu”. Învățăturile cuprinse în catechism sunt cunoscute elevilor, ei le știu din lecțiunile istorioarelor, și în catechism se pun numai în sistem, —

și prin urmăre principiul pedagogic amintit mai sus nu are loc aici.

6. În catechismele școalelor populare nu au loc polemicele cu confesiuni străine. E destul ca elevii să scie, că adevărata biserică alui Cristos este biserica noastră.

Când să se propună catechismul și cum?

Fiind catechismul școalelor populare o espunere sistematică a învățăturilor scoase din istorioare urmează, că propunerea lui începe și se face abia după ce am precurs istorioarele biblice și cele bisericesci, așa dară abia în cel din urmă an de școală.

La propunerea unei lecțiuni din catechism luăm întrebare de întrebare.

Învățătorul, după ce anunță ținta prelegerii, pune elevilor întrebarea ce e să o propună, și provoacă pe un el-v mai slăbuț să răspundă, — se'ntelege fără carte. Fiind răspunsul elevului corect, învățătorul va căuta să se convingă, dacă elevul înțelege răspunsul și poate să-și dea samă de el. Dacă elevul nu răspunde sau răspunde reu, învățătorul îi aduce aminte de cele discutate în *combinare* la istorioara, din care s'a scos învățătura, ce formează răspunsul.

Se face apoi o scurtă aplicare . . . și se merge mai departe.

După ce s'a precurs în acest mod toate întrebările din o lecțiune, un elev citește lecțiunea din carte.

Observăm aci, că învățătorul nici când nu se folosese de carte în școală.

Un exemplu.

Învățătorul: *Astăzi vom continua despre păcatul făcut de Adam și Eva în raiu. . . Ce păcat este păcatul făcut de Adam și Eva în raiu?*

Elevul: *Păcatul făcut de Adam și Eva în raiu este un păcat greu și mare.*

Acesta este răspunsul corect. De unde îl scie elevul? Din propunerea istorioarei biblice „Păcatul stramoșesc”. Noi am arătat mai sus, cum am ajuns la această învățătură religioasă. Primind răspunsul corect, învățătorul caută să se convingă, dacă elevul a înțeles răspunsul punând întrebările: *pentru ce este păcatul greu . . . mare . . . că doară Adam și Eva au mușcat numai din un măr . . .*

Ne dând elevul răspunsul de sus, sau nedând nici un răspuns, învățătorul îi aduce aminte de cele discutate în *combinare* la „Păcatul strămoșesc” . . .

Învățătorul — trece la altă întrebare: — *Cum numim păcatul acesta . . . și așa mai departe.*

Dacă asemănăm învățăturile puse în sistem mai sus, observăm că sunt tocmai cele din catechism.

Statutul organic este pentru Românii dreptcredincioși din Ungaria o lege, ce se ocupă cu drepturile și datorințele lor față de biserică și față de fca acesteia: școala. Ca membri ai acestei biserici,

credinciosii nostri trebuie să cunoască cel puțin acele părți din statutul organic, cari privesc pe poporul nostru de rînd. Deci pe lângă o introducere în constituția bisericii noastre se se esplice și aplice elevilor din școalele populare cap I. din statut. Acest cap tratează despre „parohie“.

Dr. P. Barbu.

În cauza ocupațiilor din izlaze

În cauza regulării ocupațiilor din izlazele comunelor din fosta graniță s'au ținut prima oară, la 28 Decembrie anul trecut, o adunare generală a reprezentanței orașului Caransebeș.

În această adunare s'a luat la cunoștință decisiul comitatului în cauza regulărilor apoi exprimându-se mulțămirea acelor persoane, cari au lucrat la decisiul adus de comitat și deosebit domnului president al Comunității de avere Ilie Curescu, s'a hotărît în principiu modul de procedură al regulării. Ca să se decidă și în merit s'au convocat și ținut mai multe adunări. Ultima adunare a fost în 18/30 Martie. Adunarea aceasta a fost foarte bine cercetată și primul obiect pus la ordinea zilei, adevărat: *modul de rezolvare a ocupațiilor*, propus din parte magistratului, acceptat din parte comisiunii s'a primit unanim cu adăsurile făcute de domnul Ilie Curescu.

Spre informarea celor interesați în cauză, fie aceștia din loc sau de afară, dăm loc concludului luat de adunarea generală sus numită.

Conclus

În executarea decisiunii comitetului municipal al comitatului Caraș-Severin din anul 1896 Nr. 1365 adm. 39076 v.-com., relative la normele regulării definitive favorabile a ocupațiilor din izlazele comunale din considerantele, că izlazul comunei opidane Caransebeș cu un teritoriu de 3069 jugere după detragerea ocupațiilor, cari în tot cazul nu trec peste suma de 300 jugere, va fi de ajuns de pășune comună atât în proporțiune cu numărul locuitorilor, cât și al referințelor comunale, din punct de vedere al întreținerii și desvoltării prăsierei vitelor de economie, de oare-ce de present pentru statul sau numărul de circa 820 vite mari și 2650 vite mici după normele statorite s'ar recere un complex de izlaz comună de abia 1820 de jugere, decide:

1. Fiind de comun cunoscut, că în opidul Caransebeș precum și în alte comuni din fostul confiniu militar nu au cele mai multe ocupațiuni s'au făcut imediat după desființarea confiniului militar în anul 1872, mai departe sub durată compunerii catastrului, urmate în anul 1874, precum și după compunerea lui, și considerând, că sub regimul confiniului militar s'au făcut puține ocupațiuni, dintre cari iarăși cea mai mare parte au a fi privite de legalizate, în înțelesul decisiunii normative susmemorate a comitetului municipal, de aceea toate ocu-

pațiunile efeptuite în izlazul comună până la desființarea confiniului militar, respective până la compunerea catastrului, au a se prelăsa fără despăgubire respectivilor posesori ocupanți, avînd aceștia a suporta numai pentru sine eventualele spese ale compunerii planului și ale introducerii în cartea funduară pe numele lor.

2. Cele mai multe ocupațiuni efeptuindu-se după desființarea confiniului militar și în deosebi sub durată și după statorirea catastrului urmate în anul 1874 până la finea anului 1891 parte pe baza unor decisiuni ale reprezentanței opidane, cari însă nu s'au legalizat în înțelesul dispozițiilor legii comunale, parte prin luări volnice în posesiune de cătră privați și prin aceea, că respectivii au ocupat din izlazul comună parcele de pămînt aflătoare lângă proprietățile lor, — aceste ocupațiuni eruându-se suprafața și calitatea lor se se vîndă respective se se prelăse pentru totdeauna respectivilor ocupanți pe lângă un preț, ce-l va statorî din cas în cas reprezentanța opidană.

3. De oarece în orașul Caransebeș obvine și acel cas anormal, că nu numai orășenii, ci și străinii adevărați locuitorii din satele învecinate au ocupat parcele din izlazul comună și că chiar și dela finea anului 1891 încoace cu toate admoniațiunile și opririle emanate din partea magistratului, de aceea străinii fără esceptiune, apoi orășenii, cari au ocupat parcele dela 1-ma Ianuarie 1892 încoace se fie provocați a da napoi parcelele ocupate.

4. La propunerea Dlui reprezentant Ilie Curescu pentru delăturarea neînțelegerilor, ce se pot ivi, se statorisce, că eruările, și constatările de ocupațiuni reclămānde au se se estindă numai asupra ocupațiilor din izlazul comună constătătoriu din 2 complexe adevărați din izlazul propriu și din acea parte alui, numită „Teiuș“. Parcelele ocupate în așa numita țarină între pământurile locuitorilor, dintre cari unele au fost segregate în folosul erariului așa numitele: „Aerial-Ausschnitte“ iară altele au fost scoase de sub contribuțiune încă sub regimul confiniului militar nu au se fie obiect de eruări și pertractări, pentru că cele dintăiu s'au predat posesorilor pentru totdeauna cu prea înalta rezoluțiune regală din 25 Maiu 1879, iară cele din urmă la timpul seu nu au fost reclamate din partea comunelor și așa au ramas în neperturbată posesiune a respectivilor orășeni; iară încât comuna din nebăgare de samă sau nesciință ar fi încheiat cu respectivii posesori ocupanți de ambele categorii contracte, acestea au de a fi revocate și nulificate.

5. Drept normativ pentru procederea mai departe în cauza regulării definitive a ocupațiilor se adoptează instrucțiunea elaborată a mai multor bărbați din Caransebeș și eșită în tipariu în 1 Decembre 1896, care instrucțiune se bazează strins pe decisiunile municipiului Caraș-Severin luate în această materie.

6. Conclusul present luat unanim cu strictă observare a dispozițiilor §-lui 110 al Articulului de lege XXII din anul 1886, fiindcă el atinge înstrînarea de avere comună fundamentală (neatacabilă, Stammvermögen, törzsvagyon) după publicarea lui în sensul §-lui 25 al susatinsului articlu de lege are a fi subșternut autorităților

competate spre aprobare, îndrumându-se într'una Magistratul opidan, ca în întretimpul până la sosirea aprobării municipale se conscrie ocupațiunile din cestiune după estensiunea lor cu numele și numărul casei ocupațiilor etc. pregătind astfel toate lucrările anterioare necesare la definitivă regulare, în înțelesul instrucțiunii amintite în punctul 5.

Ar fi de dorit, ca toate reprezentanțele comunelor din fosta graniță să se grăbească a duce la capăt regularea ocupațiilor, ca așa să se încungiure procese și spese, cari tot în spatele poporului nostru ar cădea, și așa să se sălășluiască pacea și liniștea, de carea avem atâta lipsă. rl

Varietăți

P. S. S. D. Episcop Ioan Mețianu și 15 Martie.

Locuitorii magiari ai comunei Batonia, din Comitatul Aradului, au decis înainte cu patru ani, ca ziua de 15 Martie să se sërbeze în fiecare an din partea tuturor locuitorilor din comună, fără deosebire de naționalitate și confesiune; anume în chipul acela, ca să se officieze serviciu divin, pe rând fiecare an în altă biserică. Anul acesta ungurii din Batonia au intenționat să-și țină festivitățile în biserica română greco-orientală. Solgăbirăul a și provocat în scris pe preotul român să facă preparativele de lipsă. Preotul a cerut în afacere inviațiunile P. S. Sale. Prin un ordin P. S. Sa a oprit sërbaria zilei de 15 Martie în biserica pomenită.

Deputați preoțesci la sinodul eparhial s'au mai ales:

1. în cercul III. Zgribesci: *Nicolae Sciopon*, preot în Remetea-Pogânci;

2. în cercul IX. Fizeș: *Luca Lazarescu*, preot în Ferendia;

3. în cercul X. Vêrșeț: *Dr. Iuliu Olariu*, profesor diriginte la institutul teologic diecesan;

4. în cercul XII. Sasca-montană: *Filip Adam*, protopresbiterul Bisericeii-albe;

5. în cercul XIII. Oravița-montană: *Alexandru Popoviciu*, protopresbiterul Oraviței;

6. în cercul XIV. Recița-montană: *David Terfaloga*, preot în Recița-montană;

7. în cercul XIX. Bozovici: *Dr. Traian Badescu*, secretariu consistorial;

8. în cercul XX. Satul-nou: *Trifon Miclea*, protopresbiterul Panciovei.

Deputați din cler pentru sinodul archidiecesan,

1. Cercul Sibiiu: *Dr. Ilarion Pușcariu*, archimandrit vicariu archiepiscopesc. 2. Cercul Seliște: protopresbiterul *Dr. Nicolae Maier*. 3. Cercul Șebeș: adminis. prot. *Sergiu Medean*. 4. Cercul Alba-Iulia: protopresb.

Nicolae Ivan. 5. Cercul Deva: protopresb. *Ioan Papiu*. 6. Cercul Hațeg: adm. protopresb. *Avram Stanca*. 7. Cercul Ilia: protopresb. *Avram Pêcurariu*. 8. Cercul Geoagiu: capelanul *Ol. Oprea*. 9. Cercul Zărand: protopresb. *Vasilie Damian*. 10. Cercul Abrud: protopresb. *Romul Furdui*. 11. Cercul Cluș: protopresb. *Tuliu Roșescu*. 12. Cercul Deș: protopresb. onor. *Tit Gheaja*. 13. Cercul Bistrița: protopresb. *Simeon Monda*. 13. Cercul Têrnava: ases. consis. *Mateiu Voileanu*. 15. Cercul Sighișoara: as. cons. *Zacharie Boiu*. 16. Cercul Brașov: protopresb. onor. *Vasilie Voina*. 17. Cercul Bran: protopresb. *Traian Mețianu*. 18. Cercul Treiscaune: protopresb. *Demetriu Coltofean*. 19. Cercul Făgăraș: protopresb. *Iuliu Dan*.

Deputați din cler pentru sinodul eparhial aradan, în cercurile aparținătoare la jurisdicțiunea consistoriului eparhial din Arad au fost aleși următorii domni și anume: În cercul Arad: *Moise Bocșan*, protopresbiter în Arad. În cercul Vinaga: *Ignățiu Papp*, protopresbiter, assesor consistorial în Arad. În cercul Bichiș: *Augustin Hamsea*, protosincol, director seminarial în Arad. În cercul Chișineu: *Dr. Ioan Trailescu*, protopresbiter în Chișineu. În cercul Giula: *Vasilie Mangra*, ieromonach în Arad. În cercul Lipovei: *Voicu Hamsea*, protopresbiter în Lipova. În cercul Timișoara: *Dr. Traian Putici*, protopresbiter în Timișoara. În cercul Chisêțu: *Iosif Grădinariu*, protopresbiter în Belinț. În cercul Bănat-Comlos: *Paul Miulescu* protopresbiter în Bănat-Comloș. În cercul Radana: *Vasilie Beleş*, protopresbiter în Radna. În cercul Șiria: *George Gopovici*, protopop în Șiria. În cercul Halmagi: *Ioan Groza*, protopop în Halmagi.

Mulțămîtă publică. Din *Sușca*, o comună de curênd eșită de sub ierarhia sërbească, ni se scrie, că la apelul publicat în nr. 237 al „Dreptății“ pentru edificarea unei biserici, casa de păstrare „Oravițiană“ a răspuns cu 50 fl. Pentru aceasta administratorul parohial *Alexandru Blașiu* și preș. com. par. *Tudor Ianculoviciu* în numele credinciosilor din Sușca esprimă mulțămîtă publică.

Bibliografie

„Foaia pedagoică“ din Sibiiu cuprinde: Nr. 4. *Formarea caracterului în școală de Dr. P. Span*. *Gimnasiile noastre române în societatea pedagogică magiară de G. Pletos*. *Din literatura școlară*. Informațiuni. Felurimi.

Nr. 5. *Formarea caracterului...* (continuare). *Modele de lecțiuni: O excursiune școlară în Martie de Dr. D. P. Barcianu*. *Gimnasiile noastre române...* (continuare și încheiere). *Din literatura școlară*.

Nr. 6. *Formarea caracterului...* (încheiere). — *Modele de lecțiuni...* (încheiere). — „O casă națională“ de *Dr. D. P. Barcianu*. — *Din literatura școlară*. Informațiuni. Felurimi.

Din „Biblioteca petru toți“ editura librăriei *Carol Müller, Bucuresci* au apărut:

Nr. 111: *Poesii de Th. M. Stoenescu*.

Nr. 112—113: *Introducere la studiul științelor fizice* de I. Morand, traducere de Ioan I. Spartali.

Nr. 114. *Linistea suflotească* de Seneca, din latinesce de Grigore Goilav.

„*Enciclopedia Română*“. A apărut fasc. III. al acestei mari publicații a Asociațiunii Transilvane și cuprinde articolele *Anorchia-Asanescii*. Fascicolul e redigat și tipărit cu aceeași îngrijire ca cele premergătoare și împodobit cu numeroase ilustrațiuni excelente. (Biserica Antim din București, Aquariu, Taurul Farnesean, Apollon, Aphrodite, Artemis, Seminariul român din Arad. Bis. Curtea de Argeș [2 tablouri], Ariadne). Dintre articolele mai însemnate amintim: Antim Ivireanul, Apa, Afași, Arabia, Arad, (comit., orașul și diecesa), Arămâni de Dr. Gust. Weigand, Arderea morților, Argeș, Arion, Aron, Asachi, Asanescii etc. Abonamentele se fac la librăria *W. Krafft* în Sibiu, iar pentru România la *C. Müller* București. Prețul fl. 1.— pentru fascicol; fl. 10.— pentru tom (pentru România 2 lei 50 b. resp. 25 lei). (Abonamente cu preț redus nu se mai primesc.) Fascicolele se trimit fără excepțiune numai la acei abonați, cari au achitat prețul lor anticipativ

Avis.

La tipografia și librăria diecesană din Caransebeș se află de vânzare briuri preoțesci de culoare roșie, vînătă și neagră, materie de mătăsă veritabilă, cu următoarele prețuri:

Briuri roșii lățimea	12	cm.	metrul	cu	fl.	3.50
" " "	13	"	"	"	"	4.—
" vînete "	10	"	"	"	"	2.80
" " "	12	"	"	"	"	3.50
" " "	13	"	"	"	"	4 —
" negre "	12	"	"	"	"	2.50
" " "	13	"	"	"	"	2.80

Plantici pentru legătoare roșii sau vînete, lățimea 5 cm. metrul cu fl. 1.50 Plantici pentru legătoare negre lățimea de 5 cm. metrul cu fl. 1.20

Prețul cosăturii briului e 50 cr. La comanda se recere precis lățimea, lungimea și culoarea.

Concurs

Pre baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan dtdo 3 Iulie a. c. Nr. 1992 B. ex 1896 se escrie de nou concurs pentru întregirea definitivă a parohiei greco-orientale române de clasa a treia din comunitatea bisericească *Bogoltin*, protopresbiteratul Mehadiiei, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „*Foaia diecesană*“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a.
2. O sesiune parohială de 32 jugere,
3. 24 metri de lemne de ars.
4. Cuartir natural cu grădină.

Doritorii de a ocupa această parohie sunt avisați, ca recursele, ajustate conform statutului organic și a regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, se le substearnă Prea Onoratului Domn protopresbiter tactual *Mihail Popoviciu* în Orșova.

Recurenții sunt totdeodată poftiți cu observarea dispozițiunii din § 18 a reg. pentru parohii, a se presenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare în biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Bogoltin, din ședința comitetului parohial, ținută în 31 Octomvrie 1896. [19] 1—3

Petru Vișescu
preș. com. par.

Dimitrie Ghergulescu
not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Mihail Popoviciu* protopresbiter.

Conform ordinațiunii Ven. Consistoriu diecesan dtdo 27 Noembre 1896 Nr. 3479 șc. se escrie concurs pentru întregirea definitivă a postului de învățatoriu la școala confesionala gr. or. rom. clasa II-a de prunci din *Jâbel*, protopresbiteratul Buziașului, comitatul Timiș, cu termen de recurgere de 30 de zile dela prima publicare în „*Foaia Diecesană*“.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 350 fl.
2. 12 metri de lemne numai pentru învățatoriu, aduși în curtea școalei.
3. 2 jugere și 126 st. pătrați de pământ arătoriu.
4. 988 st. pătrați grădină estravilană.
5. Cortel liber cu grădină intravilană de 800 st. pătrați.
6. Dela fiecare înmormântare unde va participa 50 cr.
7. Paușal pentru scripturistica 5 fl.
8. Spese pentru participarea la conferințele învățătorești 8 fl.
9. Spese pentru participarea la adunarea generală a reuniunii învățătorești 10 fl.
10. Cărașii gratuite când învățatoriu călătorește în afaceri oficiale.

Competeții la acest post au să dovedească, că au testimoniu de cualificăciune cu calcul general bun respective pentru stațiune cu dotațiune bună. Pe lângă calificăciunea cerută să dovedească în scris, că cunosc musica vocala și instrumentală, și sunt în stare de a instrua și conduce corul vocal. Vor fi preferiți cei ce vor dovedi, că au și clase gimnasiale sau reale.

Doritorii de a recurge la acest pot, vor substerne recursele lor provăzute cu documentele prescise conform statutului org. bis. și a regulamentului școlariu, adresate comitetului parohial, Prea On. oficiu protopresbiteral a tractului Buziaș în Ghilad.

În fine recurenții sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în sânta biserică, nu însă în ziua de alegere.

Jebel, din ședința comitetului parohial ținută în 30 Ianuarie 1897.

[15] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu *Aurelie Drăgan* adm. protopresb.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu din comuna bisericească gr. or. **Zgribesci**, se deschide de nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Beneficiile sunt:

1. Salariul anual în bani 300 fl.
2. Scripturistica 5 fl.
3. Paușal pentru curățirea școlii 20 fl.
4. Diurne la conferințe 10 fl.
5. Spese la adunarea generală 15 fl.
6. 20 metri cubici paușal de lemne în natură sau valoarea de 40 fl.

7. Cuartir cu două odăi, cuină, cămară și pivniță, grajduri și cocină; grădină de legume și 1 juger 800 □ de livadă în estravilan.

Dela înmormântări fără liturgie 50 cr., cu liturgie 1 fl.

Dintre reflectanții asemenea calificați cei versați în conducerea corului vocal vor avea preferință.

Zgribesci, în 18 Ianuarie 1897. 2—3 [16]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Dr. *George Popoviciu* ppbiter tractual.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din comuna **Herendesci**, protopresb. Logojului, se deschide de nou concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare cu următoarele emolumente:-

1. Salariu în bani gata 300 fl.
2. 4 jug. pământ de arătură;
3. 28 m. lemne de foc pentru învățători și pentru încălzirea salei de învățământ;
4. pentru scripturistica 6 fl.
5. pentru conferințe și adunarea generală 8 fl.
6. pentru curatorat 12 fl.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.
8. Cuartir liber cu două chilii, cuină, cămară și grădină pentru legumi de 1/4 juger.

Recursele ajustate după cum se cuvine și adresate către comitetul parohial din Herendesci, se vor subșterne Prea On. oficiu protopresb. în Logoj la termenul convenit.

Dela recurenți se poftesc, ca înainte de alegere să se prezinte în biserică din loc.

Cei cu cunoștința muzicii vocale vor fi preferiți, având alegândul învățătoriu apt pentru dirigirea corului vocal existent în comună, se conteze la o renumeraținea anuală de 20 fl. pentru prestațiunile sale față de cor însă numai după un an de serviciu încolo.

Se observe, că și cei fără cunoștința muzicii vocale vor fi luați în considerațione.

Herendesci, din ședința comiteului parohial ținută la 2 Martie 1897. 2—3 [17]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine Dr. *George Popoviciu* protopresb.

Pentru îndeplinirea postului de *învățătoare* dela școala gr. or. rom. din **Voivodinț**, se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 300 fl. v. a.
2. Pentru conferințele învățătoresci 10 fl. v. a.
3. Pentru scripturistica 4 fl. v. a.
4. 16 metri cubici de lemne,
5. Cortel liber în natură

Doritoarele de a ocupa acest post sunt avisate a-și subșterne recursele lor instruate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Voivodinț oficiului protopresbiteral gr. or. rom. al Vêrșetului în *Srediștea mică*, poșta *Nagy-Szredistye*.

3—3 [14]

Comitetul parohial

În conțelegere cu oficiul protopresb.

**Prima bererie de Pilsen sebeșană
în Cafana centrală Reisz.**

În fiecare zi bere proaspătă,
bere de Pilsen originală.

În fiecare zi înainte de amiază
dejun proaspăt (à la fourchette).

[18] 2—51

Cu toată stima

Reisz, Cafetier.

Tipografia și Librăria diecesană din Caransebeș

recomandă evlavioșilor creștini, cari doresc a face daruri sântelor biserici pe sărbătorile paștilor, următoarele cărți, requisite bisericesti și ornate preoțesti și anume:

Evangelia, cu litere latine, tipărită cu roșu și negru legată în piele marochină	fl. 9.50
iar legată în catifea roșie, cu colțuri și la mijloc cu cruce de argint de china	fl. 30.—
Apostolul, cu litere latine, tipărit roșu și negru, legat în piele marochină	fl. 6.75
Evhologiu, sau carte de rugăciune, care cuprinde în sine toată rânduiala bisericească, ce se cuvine a săvârși preoții la toate trebuințele religioase a le creștinilor, cu litere latine, legat foarte frumos în piele marochină	fl. 7.25
Liturgierul, legat în piele marochină, cu litere latine tipărit roșu și negru	fl. 5.—
Psaltirea, profetului și împăratului David, legată în piele marochină	fl. 5.75
Penticostariul, carele cuprinde în sine slujba, ce se urmează din sânta și luminata Duminecă a paștilor până la Dumineca tuturor sântilor, cu litere latine, legată în piele marochină	fl. 7.25
Octoih-mare, care cuprinde în sine slujba învierii pe opt glasuri, legat în piele marochină, cu litere latine, tipărit roșu și negru	fl. 14 50
Triodul, adică trei cântări, care cuprinde în sine servirea dumnezească, cu începerea dela Dumineca vameșului și a fariseului, până la sânta înviere, legat în piele marochină, cu litere latine, tipărit roșu și negru	fl. 14 50
Catavasier, format 8° legat în piele marochină, cu litere latine	fl. 3.—
Octoihul-mic, sau cele opt glasuri, cuprinzând slujba de seara și liturgia, întruna cu glasurile, podobiile, catavasiile, irmoasele, polieleul, pripelele, cu svetilnele, voscresnele de preste întreg anul, tipărit cu litere latine	fl. —.75
Orologion, (Ciaslov) tipărit cu binecuvântarea Preasântiei Sale Domnului <i>Nicolae Popea</i> , episcopul gr. or. român al diecesei Caransebeșului, cu litere latine, legat frumos, 80 cr. și	fl. 1.—
Sonorul, sau frumos răsunătoarele plânso-cânturi ale înmormântării Domnului și Mântuitorului nostru Isus Cristos, de George Ucenescu, broșurat	fl. —.12
Mineile, pe 12 luni, legate în piele marochină, cu litere latine. Prețul corpului întreg	fl. 85.—
Acaftistul prea sântei Născătoare de Dumnezeu și alte acaftiste și rugăciuni foarte evlavioase și de folos, legat în piele neagră, cu litere latine. Prețul 1 fl. 80 cr. frumos legat 1 fl., simplu legat	fl. —.80
Potir, argint de china, aurit din lăuntru. Prețul: 12 fl. 14 fl. 18 fl.	
Disc cu stea, argint de china aurit. Prețul	fl. 5.50
Cruce pentru pistol, argint de china. Prețul 6 fl., 8 fl., 10 fl.	
Copie, argint de china aurit	fl. 3.—
Cădelniță de argint de china. Prețul 9 fl., 12 fl., 15 fl.	
Cădelniță de aramă. Prețul	fl. 6.—
Candelă de argint de china. Prețul 10 fl., 15 fl., 150 fl.	
Sfesnice pentru pistol de argint de china în toate mărimile, cu diferite prețuri.	
Ornate (Odejdi) complete, cu prețul dela 30—150 fl.	